

VRNITEV V MATERNICO

Evald Flisar

Zmeraj sem bil navaden zemljan, z odlikami in z napakami, bolj z napakami kot z odlikami, in nikdar nisem slutil, da preži nad menoj zlohota usoda, ki se bo z menoj neusmiljeno poigrala, me vrgla kot otep slame, kamor se ji bo zdelo, in me nazadnje prignala do gnusnega zločina, katerega strahotnost mi ne bo dala miru vse do smrti. Dogodek nameravam zvesto popisati, dasiravno mi še zmeraj ni jasno, po kakšnih zakonih narave se je lahko pripetil. Lahko bi ga sicer razložil s tega ali onega stališča, toda razlaga bi ne bila v nobenem primeru zadostna. Moram poudariti, da je teoretični uvod v pripoved o dogodku neogiben, saj se nam dogodek odstira kot silno sporen, zato pa moramo najprej dokazati možnost njegove navzočnosti, oziroma dogodljivosti, preden hočemo o njem spregovoriti podrobneje.

Vzrokov dogodka ne moremo pojasniti niti z medicino niti s psihoanalizo, kaj šele s pravno ali samoupravljaljsko prakso. Očitno ni druge znanosti, ki bi bila bolj od naštetih poklicana, da ugotavlja vzroke tako neobičajnega dogodka. Če se zatečemo k metafiziki, kar nam preostane zmeraj, ko znanost odpove, z žalostjo ugotavljamo, da ni mogoče dogodka pojasniti niti z logiko niti z vero, kaj šele z ateizmom ali praznoverjem. Dogodek je zunaj naše dosegljivosti, čeprav se je dogodil naravnost pred našimi očmi.

Medicinski strokovnjaki, psihoanalitiki, pravniki in samoupravljaljci nam bodo očitali, da govorimo o dogodku, ki je mistične narave, saj ne temelji na nikakršni vidni resnici, medtem ko ga bodo zagovorniki primarnosti duha naglo ugrabili kot neovrgljiv dokaz za pravilnost svojih trditev. Znanost prav gotovo ne more priznati, da kakšni zadevi ni kos, saj bi to bila zanjo očitna sramota, zato zanika navzočnost vsakega dogodka, ki ga ne more razrešiti, in se zgovarja, da sodijo govorice o njem v področje metafizike, o kateri je splošno znano, da sloni na praznoverju. Metafizika pa se tudi ne more izpodkopati tako daleč, da ne bi še tako drobnega nerazumljivega dogodka uporabila za svojo trditev o večni nerazložljivosti sveta. Naš dogodek gotovo ni neznaten, zato je nevarnost, ki smo jo pravkar omenili, toliko večja.

Torej smo obsojeni, da bo človeštvo zavzelo do našega dogodka natančno določen odnos: znanost ga bo zanikala na račun metafizike, le-ta pa ga opravičevala na račun nerazložljivosti sveta. Proti tema sodbama, ki slonita na tisočletni tradiciji, ne bi mogli izbojevati nobene zmage,

to pa niti ni naš namen. Človeštvo prav gotovo ve, kaj dela, saj trdi znanost, da je človeštvo samó svoj gospodar. Če pa prisluhnemo metafiziki, smo na istem, saj očitno tudi bog ve, kaj dela s človeštvom. Že na začetku nam torej preostane le to, da ne poročamo o dogodku nič drugače, kot se je pripetil, in se odgovemo želji, da bi o njem izrekli bodisi takšno bodisi drugačno sodbo, saj bi se tako morali postaviti na eno zgoraj omenjenih strani.

Splošno je znano, da se vsaka stvar zaplete šele pri izrekanju sodbe, pri opredeljevanju, saj ima, dokler se samo dogaja, le obliko gibanja, ne pa tudi oblike vprašljivosti. Zamislimo si prazno sobo, ki v njej brenči muha. Dokler brenči muha sama, dokler je nihče ne vidi, se njeno brenčanje zgolj dogaja. Če bi nihče ne videl tega brenčanja, videl na način, da bi se zavedal, da je to brenčanje in da brenči muha, bi lahko mirno trdili, da brenčanja vobče ni bilo, da muha sploh ni brenčala. Potreben je bil torej kdorsižebodi, ki je vedel, da je brenčanje muhe res brenčanje muhe, saj sicer o brenčanju ne bi bilo niti govora. Torej smemo konsekvantno domnevati, da *ni bilo* oziroma *ni* ničesar, o čemer se *ni* govorilo ali o čemer se *ne* govori.

Lahko pa domnevamo, da se je brenčanje muhe dogajalo, čeprav ga nihče ni videl in zanj vedel. Domnevamo pa lahko le tedaj, če vemo, da muha živi in da lahko tudi brenči. Stvari so, kot vidimo, silno zapletene, a še zmeraj ne preveč, saj je splošno znano, da se dandanes z njimi ukvarja ves ljubi narod. Sprva je bila to spretnost, pri kateri si je človek mimogrede zlomil vrat, danes pa je že armada mladih ljudi vzgojena v tej panogi človeške dejavnosti. Seveda pa ni in ne more biti naš namen, da bi karsižebodi obsojali ali povzdigovali, saj smo že sprevideali, kolikšna je nevarnost opredeljevanja. Da to sprevidimo še bolj, si zamislimo dvojce ljudi, ki vidita brenčečo muho, o kateri smo govorili. V tem trenutku bo seveda popolnoma na dlani, da muha resnično brenči. Ta dva človeka bosta o pričujoči muhi izrekla sodbo. Začutila bosta dolžnost, da se do brenčeče muhe opredelita, da dokažeta resnico opredelitve, saj o resnici samega dogajanja trdita, da je nezadostna. Prvi človek bo rekel, da brenči muha zato, ker ji je vroče, drugi pa bo ugovarjal in trdil, da brenčijo muhe tudi, kadar je mraz, da brenčijo na splošno, ali kaj podobnega. Na vsak način pa bosta v opredelitvi drugega oba začutila nezadostnost. Z opredelitvijo do brenčeče muhe se bo pojavila vprašljivost po muhi sami, po njenem brenčanju, pa tudi po brenčljivosti muh sploh. Ni treba posebej poudarjati, da bosta nastali dve razlagi dogodka, da se bosta razvili dve ideologiji, ki bosta množice neudržano razklali ter jih potegnili za seboj. Nastali bodo dokazi in protidokazi, nastale bodo fronte, revolucije, monarhije in volja ljudstva, nastali bodo zakoniki in človekova svoboda, spoštovanje osebnega do-

stojanstva, boji kulturnih generacij, trenja bodisi takšne bodisi drugačne vrste, predvsem pa bosta nastali moda in morala.

Ce lahko že brenčeča muha povzroči takšne katastrofalne posledice, potem je na dlani, da bi naš dogodek povzročil še strahotnejše, saj naš dogodek, pa naj zveni še tako domišljavo, brenčanje muhe v vsakem pogledu prekaša. Zato ga bomo opisali samo v obliki dogajanja, ne bomo pa tvegali usodnega koraka, da bi z opredelitvijo zanetili vse zgoraj naštete strahote.

— — —

Kot sem že v začetku poudaril, sem bil zmeraj navaden zemljan, dasiravno nekatere stvari v zvezi z menoj niso bile običajne. Splošno je bilo znano, da sem po poklicu študent in da se čezmerno vdajam pijači, najraje pivu. A tega nisem počel niti zavoljo pivskega ugodja niti zavoljo bodisi takšnega bodisi drugačnega velikega zgleda. Zaradi velikega Napoleonovega zgleda je Raskolnikov, kot je splošno znano, ubil staro žensko pa še eno povrh. Po tem moremo soditi, da je zgledništvo med mladimi ljudmi močno razširjeno, najbolj med študenti, ki sicer sami soglasno zatrjujejo, da ne posnemajo nikogar in so v vsakem oziru začetniki novega obdobja v zgodovini človeštva. Moji prijatelji niso bili, vključno z menoj, nobena izjema, vse dokler nisem odkril pretresljive resnice, da posnemajo velike može v pijančevanju, delirijih, zamaknjenju in patoloških izpadih. Takrat sem postal samotar, saj je imelo moje vdajanje pijači vrednejše, bolj samonikle vzroke.

O pijančevanju sem imel samosvojo idejo. Tudi za druge študente je znano, da so polni idej, ki so zelo izvirne in so zanje pripravljeni žrtvovati življenja. Toda moja ideja je bila posebna: ni bila bodisi tako bodisi drugače veličastna niti ni imela potez odrešeništva, kar je za ideje splošno značilno, ampak je bila kratka in jedrnata: piti zato, ker je življenje sranje, kar je pač splošno znano, in si otopiti čutila tako daleč, da me ne bi mučil smrad življenja, pretekajočega se po vseh ulicah in kotih, kar je tudi splošno znano! Ideja nikakor ni bila revolucionarna, saj sem se pred tako imenovanim sranjem, ki mu pravimo življenje, samo umikal, nikdar pa nisem dvignil pesti zoper občuten smrad, ki sem ga tudi v pijanosti še nekoliko čutil.

Čeprav sem bil pasivne narave, sem v zadnjem hipu zmeraj opravil vse izpite, saj bi bil v nasprotnem primeru postavljen pred neprijetna dejstva, ko bi se moral odločiti bodisi za takšno bodisi za drugačno akcijo. To pa me je navdajalo s strahom, saj bi moja ideja propadla že v zvezi z najmanjšo akcijo. Strah me je bilo premnogih reči na zemeljski površini, med drugim profesorjev, trdosrčnosti moje matere, smrti, izgube štipendije in pomanjkanja kurjave, toda akcije me je bilo strah

bolj kot vsega skupaj. Glede na mojo idejo je bilo to seveda razumljivo in logično, zato pa odpustljivo.

Slutil sem, da bom po končanih izpitih stopil tako rekoč v srce tega sranja, ki mu pravimo življenje, in ga bom pomagal celo zasmrajevati. Vseobče sranje bo torej z mojo pomočjo še večje. A tolažila me je misel, da moja ideja tudi tedaj ne bo odpovedala, nasprotno, še več podlage bo dobila: ker je življenje sranje, celo takšno, da se človek niti temu ne more odreči, da ga ne bi delal še večjega, je treba neizogibno piti!

Nobenega dvoma ni, da je bila ideja precej izvirna, vendar nisem nikdar brskal po zgodovini za morebitnimi vzori niti nisem zdaj pripravljen za to. Povedati hočem samo, kaj me je doletelo v zvezi z idejo, saj je splošno znano, da pripelje vsaka ideja človeka do tega, da ga nekaj doleti. Človek zaide v situacije, ko se mora ideji bodisi odreči bodisi jo ohraniti, odreči se pa čemu drugemu, kar ne sodi v območje ideje, ampak v območje sranja, ki mu pravimo življenje. To me je doletelo zelo hitro. Seveda me ni moglo doleteti ničesar drugega, kot da se mi je zataknilo pri izpitih, saj so bili le-ti poleg piva vse, s čimer sem imel opraviti. Nekega dne se je v meni zgodil čuden preobrat. Izračunal sem, da bi moral za neki posebno nevšečen izpit, če bi ga hotel opraviti, žrtvovati mesec dni trdega dela. Za to delo bi se moral odločiti. Pred menoj je stala torej akcija, ta pa je bila moj največji strah. In v naglem domisleku (ni mi preostalo ničesar drugega kot da se oklenem naglega domisleka) sem tudi izpitate razglasil za del splošnega sranja, ki mu pravimo življenje, in iz njih mi je udaril smrad, pred katerim sem se zatekel v pijančevanje.

Logično sem sprevidel, da je to neka oblika upora, zakaj če nočem delati izpita, je to nič več in nič manj, kot da nočem večati splošnega sranja. Zrasel mi je nekakšen ponos, da je v meni tudi kal junaštva, če se drznem upirati splošnemu sranju, seveda pa je zdaj že prepozno, da bi to kal razvijal naprej. Ponos nad svojim junaštvom pa je nekoliko natrl temelje moji ideji, kajti s tem, da sem se sranju uprl, je bilo splošno sranje že manjše, in za toliko manj sem bil upravičen, da se vdajam pijači. Če ne bi znal logično misliti, se ta problem pri meni sploh ne bi pojavil. Tako pa se je kmalu razrasel v duševni konflikt, ki mu ni manjkalo ničesar do velike zapletenosti.

— — —

To pa so tudi začetki našega dogodka, o katerem nameravamo poročati natančno tako, kakor se je bil pripetil, kolikor so nam navedene seveda znane. Z mojim duševnim konfliktom se je začel proces, ki zanj še ni točno ugotovljeno, zakaj je bil prav takšen in ne

drugačen, več kot jasno pa je, da se procesu več nisem, nisem mogel izogniti, ko je duševni konflikt dosegel svoj vrh. Že prej sem povedal, da je začela propadati moja pivska ideja, kajti zazdelo se mi je, da se je mogoče v življenju okleniti kakšne akcije, ki je z vsesplošnim sranjem v opoziciji. Nevarnost, da se sranju upiram, je bila vse večja, vzporedno pa je rasla tudi nevarnost, da izgubim tehtne vzroke za svoje pitje. Hitro sem dognal, da je zame ugodneje, če se žrtvujem za svojo idejo, saj je bilo to v resnici lažje, čeprav je imelo na zunaj vse poteze herojstva in mučeništva. Že dolgo sem opazal, a si do konca nisem upal priznati, da me to sranje, ki mu sicer pravimo življenje, kar naprej meče v nevarnost bodisi večjih bodisi manjših akcij. Te akcije morda niso bile prave akcije, ampak preproste odločitve, toda vsaka odločitev že smrdi po akciji, zato sem se jih silovito otepal. Kolikor bolj me je splošno sranje napadalo in me postavljalo pred osrana, smrdljiva dejstva, toliko bolj sem se ga bal. Začel sem se umikati, ostajal sem v postelji, a v gostilno sem šel zmeraj skrivaj, da le ne bi srečal kakšnega znanca. V skrivnem kotu sem se takoj zalezal v pivo, ki je storilo pred menoj sivo meglo, ta pa me je varovala pred vsiljivostmi splošnega stanja. Seveda problemov še ni bilo konec, saj sem hitro ugotovil, da je moja ideja ogrožena, kajti štipendija se mi je izsušila do konca. Vsaka ideja ima nesrečno zemeljsko plat, da je ni mogoče uresničevati brez materialne podlage, kar je pač splošno znano. Naj bo tako ali drugače, sprevidel sem, da se moram potruditi nazaj v splošno sranje, poiskati nekaj bodisi prijateljev bodisi znancev in si izposoditi nekaj denarja. To se mi je posrečilo, dasiravno je bilo že splošno znano, da nerad vračam denar, ki sem si ga bil izposodil. Slepovidno ljudsko mnenje seveda ni vedelo, da se tudi na ta način žrtvujem za svojo idejo.

Ko sem si nabral nekaj denarja, me je znova zaneslo v pivsko zaveso, kjer sem užival blaženost zmagovalca nad splošnim sranjem, ki mu pravimo življenje. Vsaka blaženost pa spremlja nevarnost, da kmalu mine, in jaz v tem pogledu gotovo nisem bil nobena izjema. Lepega dne me je prebodla mučna misel, da bo tudi tega denarja enkrat konec in bom znova izpostavljen ostudnemu dejstvu, da storim bodisi dva bodisi tri korake v splošno sranje in izbrskam iz njega nekaj kovačev. Če bo to še mogoče! Opažal sem namreč, da je splošno sranje vse večje in mi nihče več ne posoja denarja. To pa je bil kontradikt: kolikor bolj bi zaradi vse večjega sranja moral piti, toliko manj denarja sem imel. Ko sem se kontradikta zavedal v njegovih pravih razsežnostih, je smrad vseobčega sranja prebil tudi mojo pivsko zaveso in mi udaril v nos.

Zajela me je panika, napadel me je delirij, po ulicah sem kričal protiljudske parole in se na splošno vedel, kot da sem tik pred koncem.

Toda ni se me lotevala blaznost, o kateri še ni povsem razčiščeno, ali je plemenita bolezen ali nj plemenita. Navdajala me je le groza ob zavesti, da mi je vseobče sranje podrlo idejo in me vrglo na ulico kot otep slame. V paničnem strahu sem se na vse načine trudil, da bi se sranju umaknil in sem že hotel napraviti samomor, in bi ga tudi napravil, če se ne bi o pravem času spomnil, da bi s tem le potrdil splošno sranje, saj bi dokončno pokopal svojo idejo, ki je izključevala vsako, še tako drobno akcijo.

Naj je bilo tako ali drugače, junak sem bil le, saj niti v strelskih jarkih nisem izgubil zvestobe svoji ideji in sem celo v poplavi obilnih strasti znal logično sklepati, kar sicer ni v navadi, kot je splošno znano. Ker sem se samomoru odpovedal, mi je preostal le še beg. Opotekal sem se po ulicah in bežal pred zagonetnim sranjem, dokler nisem omagal. Ob neki zapuščeni poti sem se zgrudil. Name se je zgrinjala megla. Še sem dvakrat ali trikrat zagrebel z rokami, nato sem negiben obležal.

— — —

Ko se mi je vrnila zavest, sem takoj sprevidel, da nekaj ni povsem po navadi. Vedel sem sicer, da sem študent, o katerem krožijo bodisi takšne bodisi drugačne govorice, a nekaj stvari v zvezi z menoj in z okolico mi ni bilo jasnih. Tako na priliko nisem razumel, zakaj ne vidim svetlobe, čeprav oči na veliko odpiram. Sprva sem si to čudno dejstvo hotel pojasniti tako, da je pač noč. A ko sem pogledal kvišku, sem uzrl nad seboj enako temo kot pred seboj. Splošno pa je znano, da je nebo tudi ponoči, pa čeprav je oblačno, nekoliko manj temno od zemlje. Vse je kazalo, da stvari niso takšne, kot bi morale biti.

Segel sem v žep, da bi si prižgal cigareto, a v svoje veliko preseenečenje nisem otipal nobenega žepa niti suknje, v katerem bi žep moral biti. Zadel sem v nekaj mehkega, kar je spominjalo na meso, na golo kožo. Zdaj je bilo seveda na dlani, da se dogaja nekaj neobičajnega. Obšlo me je, da sem morda mrtev, vržen v globine pekla. V silnem strahu sem se hotel premakniti, a potem je udarilo vame kot strela, saj nisem mogel napraviti niti koraka, kajti že ob majhnem zgibu sem zadel ob neko steno, ta pa je bila vlažna, prepredena z nenavadnimi cevki in cevkami.

Ko sem premagal prvi silni strah, sem se odločil, da o stvari zbrano razmislim. Jasno je bilo, da sem nekje ujet, kajti okrog sebe sem čutil stene. Ko pa sem tipal po čudnem prostoru, so me nekatere stvari zgrozile. Tako sem na priliko ugotovil, da na sebi nimam obleke, da sem nag in da je moje telo sluzasto. Tipajoč se po glavi sem odkril, da je le-ta čudno okrogla in brez las. Na temenu sem otipal le droben,

mehek puh. Segel sem k mednožju; tudi tam ni bilo dlak. Otipal sem svoj ud in z grozo ugotovil, da ni več ud, ampak udek. Tako mi je bilo onemogočeno celo to, da bi v tej ječi onaniral, kar je bila sicer moja navada, kot je bilo splošno znano.

Sprenevedanje se mi v teh odločilnih trenutkih ni zdelo primerno, zato sem si priznal, da je moje telo zmanjšano in povsem spremenjeno. Prav ko sem najbolj vrtal po možganih, da bi si pojasnil neobičajna dejstva, mi je iz ušes stekla sluz. Nad seboj sem zaslišal silovito bobnenje, kot bi po vrsti, drug za drugim grmeli topovi. To me je prestrašilo. V isti sapi sem začutil še druge glasove; kot bi se po ceveh pretakala tekočina. Vse okrog sten moje ječe se je gibalo, šumelo, šelestelo, utripalo, cvrčalo in cmokalo, pa tudi stene same so se enakomerno tresle. Zamotan sem bil v neko sluzasto, mehko tvarino, ki sem jo čutil tudi v grlu, dasiravno zavoljo nje nisem kašljaj. Nisem mogel niti kričati niti brcati niti početi česa drugega, kar sem navadno počel, če sem zašel v neprijeten položaj. Dolgo sem trpel, se mučil in grebel po izkušnjah, a jasno mi ni bilo nič. Od utrujenosti sem se naposled utopil v spanje.

Po nedognanem času se je zavest spet vrnila. Takoj sem začutil, da se stene moje ječe čudno upogibajo, prav kot bi jih kdo otipaval in gnetel. Skozi gornjo steno se je nekaj dotikalo tudi moje glave. Po podplatih me je poščegetal neznan predmet, hladen kot železo. Nekaj časa je drezal v mojo ječo, potem se je umaknil. S prstki na nogah sem otipal, da je pod menoj odprtina. Bil pa sem v takšni legi, da ne bi mogel zlesti skoznjo, četudi bi hotel. Poleg tega mi ni bilo jasno, ali ne bom prilezel z dežja pod kap. Kljub temu me misel na ta izhod ni zapustila.

Kar znenada me je v dno duše prestrašil grmeč glas, ki je zadonel tik nad menoj: »Gospa, noseči ste, o tem ni nobenega dvoma. Kot kažejo znaki, je za vami že osmi mesec. Da pa tega doslej niste vedeli, se mi zdi povsem neverjetno! Očitno se motite, gospa. Ali pa je vaša izjava v zvezi z okoliščinami, ki jih ne poznam.« — »Toda gospod doktor, gospod doktor!« je pohitel hlipajoč ženski glas. »Verjemite mi vendar, svetujte mi, drugače se ubijem! Nobenih znakov nosečnosti ni bilo. Danes pa, ko sem se prebudila, je bil trebuh napet, nekaj se je gibalo v njem, kot bi bil otrok. Gospod doktor, verjemite mi vendar! Tudi sicer ni nobenih možnosti, da bi rodila, saj sem že v letih, ko...«

»O, gospa,« jo je prekinil moški glas, »poznamo primere, ko so ženske rodile še mnogo kasneje. Morda so znaki le bili, gospa, pa jih niste opazili. Morda bi lahko psihiater...« — »O gospod doktor, ne verjamete mi! O, jaz nesrečna ženska...« — »Koliko otrok pa imate, gospa?« — »Enega, gospod doktor, enega. Sina. Študira. Dvaindvajset

let mu je.« — »Je bilo tudi pri njem tako, gospa? Hočem reči, tudi niste dolgo nič opazili?« — »Kje pa, kje pa! Prvi mesec sem vedela. Pa tudi trebuh se je hitro napel.« — »Ne razumem...« — »O, gospod doktor!« — »Gospa, pojdite domov! Nekaj je jasno: otrok je v osmem mesecu, zdrav je, normalen, rodil se bo. Sklical bom posvet specialistov, da pojasnimo čudne okoliščine vaše nosečnosti. Jutri pridite...«

— — —

Čeprav nerad, sem si naposled priznal, da je stvar jasna. Vrnil sem se bil v maternico. Spoznanje me je udarilo malone do omedlevice. Začutil pa sem tudi skrivno radost, ki je postajala vse močnejša, a si je dolgo nisem znal razložiti. Groza me je navdajala pred obliko dogodka, saj nisem niti zdaleč vedel, da se lahko dogodi, radost pa me je napolnjevala ob zavesti, da se bom znova rodil, da bom znova odraščal. Morda se sploh še nisem rodil, morda so bile vse to sanje v maternici! Toda ne, to ne bo držalo! Kako bi sicer poznal podobo sveta? A na tihem se mi je le dozdevalo, da bo potem, ko ponovno pridem na svet, le-ta drugačen, kot je bil doslej.

V topli, varni maternici sem čutil posebne vrste zadovoljstvo. Potreboval nisem ničesar, samo nekoliko piva sem si zaželel. Sklenil sem, da bom mater zaprosil, naj kupi bodisi dve bodisi tri steklenice in vsebino tako ali drugače spravi do mene. To so bile seveda sanje. Svojo zmožnost sem silno precenjeval. Iz materinih pogovorov, ki sem jih poslej pozorno spremljal, sem izvedel, da jo je zadela nova nesreča. Pisala je bila svojemu edinemu sinu o nepričakovani nosečnosti, pismo pa je prišlo nazaj, s pripombo sinove gospodinje, da je le-ta, namreč sin, izginil, ne da bi bil vsaj toliko pošten, da bi poravnal stanarino. To je nesrečno mater zadelo huje kot skrivnostna nosečnost. Na vse kriplje sem se trudil, da spregovorim ter ji pojasnim, da sem njen izgubljeni sin jaz in da sem v njeni maternici, ne da bi vedel zakaj. Opazil pa sem, da ne morem govoriti, saj sem imel grlo polno sluzaste tvarine. Skozi mene se je precejala materina kri.

Prestrašil sem se. Vedel sem, da bo mati silno nesrečna, ko me ne bodo našli več nikjer na zemeljski površini. Da sem izgubljeni sin jaz, pa ji bom lahko pojasnil šele po toliko in toliko letih, ko se bom naučil govoriti. Tedaj pa mi nihče več ne bo verjel, da sem taisti sin, ki je bil pri dvaindvajsetih letih izginil brez sledu. Imeli me bodo za slaboumnega otroka, če bom vztrajal pri svoji trditvi, nikakor pa mi ne bodo pustili, da bi ponovno živel kot študent, ljubitelj piva, kar sem bil doslej. Gotovo mi bodo dali tudi drugo ime.

Vsa ta dejstva so me, ko sem si jih nanizal pred seboj, spravila v nemajhno zadrego. Jasno mi je bilo, da bom iz varnostnih razlogov moral zamolčati, kaj sem v resnici, namreč prvi sin svoje matere, kajti če bi se razvedelo, da je drugi materin sin slaboumen, potem ko je prvi izginil brez sledu, bi bilo to za nežno mater usodno breme.

Medtem ko sem se mučil, trpinčil in koval načrte za prihodnost, je doba moje nosečnosti tekla. Vse bolj se je bližal trenutek, ko bi imel priti na svetlo. Specialisti so mater že prepričali o tem, kako je medicinsko dokazano, da se lahko nosečnost pokaže silno silno pozno, tudi v osmem mesecu nemara. Po tonu njihovih besed sem razbral, da so si edini o materini duševni zmedenosti. Prepričevali so jo z raznimi učnimi besedami, kot so zatrte želje, misli vsiljivke, fiksne ideje in podobno, in so jo naposled potolažili, saj je splošno znano, da uspe psihiatriji vsakega blazneža prepričati, da ni blazen, vsakega zdravega človeka pa, da je blazen. Naj bo tako ali drugače, mati se je naposled potolažila in je kar ginjena pričakovala novega otročiča, ginjena toliko bolj, ker je bilo zdaj že na dlani, da se njen prvi sin ne bo več pojavil. Niti policija ga ni mogla najti, niti z izčrpnim opisom izginulega, ki so ga poleg radia objavili vsi časopisi, ni prišla na dan najneznatnejša sled za njim.

Za tem sinom je seveda neskončno žalovala, saj je bil njen edini, njen miljenček, ki je zanj zmeraj storila vse, skrbela je zanj, kot komaj kakšna mati skrbi za sina. V vsaki najmanjši nadlogi mu je stala ob strani, zmeraj se je odločila zanj in ga usmerjala na pravilno pot. Da se je potem kar nenadoma vdrl v zemljo, je bilo z njegove strani nelepo dejanje, vendar je domnevala tudi to, da se mu je lahko pripetilo kaj nepričakovanega. Najbolj čudno je bilo, da po tako dolgem času še niso našli njegovega trupla. Gotovo ga tudi ne bodo našli, saj človeško truplo zelo naglo razpade. Sreča je seveda, da ji je v nadomestilo zrasel nov otročič, ki ga bo obdala z vdano materinsko ljubeznijo.

— — —

Nisem stal križem rok, pripravljaj sem se na svoje rojstvo. Seveda le v idejnem pogledu, saj vse drugo ni bilo v moji moči. Jasno mi je bilo, da se bom vrnil v svet, ki sem ga bil pred nedavnim zapustil, in da se bom vrnil kot nekdo drug. Jasno mi je tudi bilo, da o sebi kot o prvem, edinem sinu ne bom smel črhniti niti besede. Po vsej verjetnosti me bodo imenovali Viktor ali Janez ali Peter, ali kaj podobnega.

Predstavljal sem si, kako bo potekalo moje novo življenje. Mati mi bo z žličko dajala, da bom papcal, rekla mi bo, da sem priden fantek; ko bom večji in si bom raztrgal hlačke, me ne bo natepla, sosedam bo

rekla, da je njen Viktorček ali Janezek ali Petrček ali kaj podobnega, sila živahen in da jo to neizmerno radosti; ko bom pri sosedovih razbil šipe, me bo zaščitila, rekoč, da sem majhen in imam vso pravico, da se igram, šipe bo pa plačala. In tako dalje. Viktorčku ali Janezku ali Petrčku se bo godilo neznansko lepo, niti s prstom mu ne bo treba migniti. Ko bom odrasel v fanta, bom začel onanirati; ko bom še bolj odrasel, bom prebral nekaj knjig, kar mi bo nabrusilo misli, nato pa bom izjavil, da je življenje navadno sranje, zavoljo česar je treba neogibno piti. Zdaj mi je bilo povsem jasno, kaj se bo godilo nadalje; spet bom bežal pred sranjem in se bom znova zatekel v maternico, kjer me sranje ne bo več doseglo; izpostavljen bom pa nevarnosti, da se še enkrat rodim in se bo vse ponavljalo v nedogled.

V meni se je pojavil silen strah pred rojstvom. Zaklel sem se, da se ne ganem iz maternice in da me ne bodo zavedle niti takšne ali drugačne lepe besede. Naposled pa mi je ponovno postalo jasno, da se ne morem upirati, saj rojstvo ne sodi v območje osebne volje; ko bom dozorel, bom splaval na prosto in zrak mi bo planil v pljuča. Svet se bo ponovil natanko takšen, kot je že nekoč bil. To me je navdajalo z grozo. Napel sem možgane, da bi morda le iztuhtal rešitev.

Nekaj dni pred dogodkom sem bil zelo miren, na svoj način zadovoljen. Slišal sem mater, kako je tožila zdravniku, da se nič ne gibljem, da sem morda mrtev. Zdravnik jo je potolažil, da to ni nenavadno, saj se vsak otrok pred rojstvom umiri. Toda jaz sem se delal mirnega. V meni je tačas že vztela odločitev.

Ko je nastopil trenutek rojstva, ko sta bila babica in zdravnik vsak čas pripravljena, da me zagledata, sem se v maternici skrčil, kajti toliko moči sem že imel, se zvil in z nenadnim sunkom pretrgal vse vezi, na katere sem bil priklenjen. Rzasajal in tolkel sem po maternici. Slišal sem, kako mati presunljivo kriči. Nato sem že čutil, da lezem na svetlo. Zdravniki so se začudili, ko so videli, da se zadovoljno smehljam. Materinih krikov ni bilo več slišati. Zdravniki so letali sem ter tja, se pridušeno klicali, nato je eden dejal: »Nič ne pomaga. Mrtva je.« Tako j potem je dodal: »Glejte otroka, kako se smehlja!«

Smehljal sem se prav zares. Nihče pa ni vedel, zakaj. Smehljal sem se veliki zmagi. Pravkar sem izvedel prvo akcijo. Očitno jih bom še več, kajti pred menoj je navsezadnje življenje. Dejstvo, da je bila moja prva akcija umor matere, me je sicer zgrozilo, a naposled sem si dopovedal, da so me v to napeljala naključja oziroma zlohota usoda, zoper katero sem bil brez moči. To me je tudi potolažilo. Prirčno sem se smehljal bolniški sestri. Moj smehljal je bil toliko slajši, ker sem na bližnji polici zagledal steklenico svetlega piva.